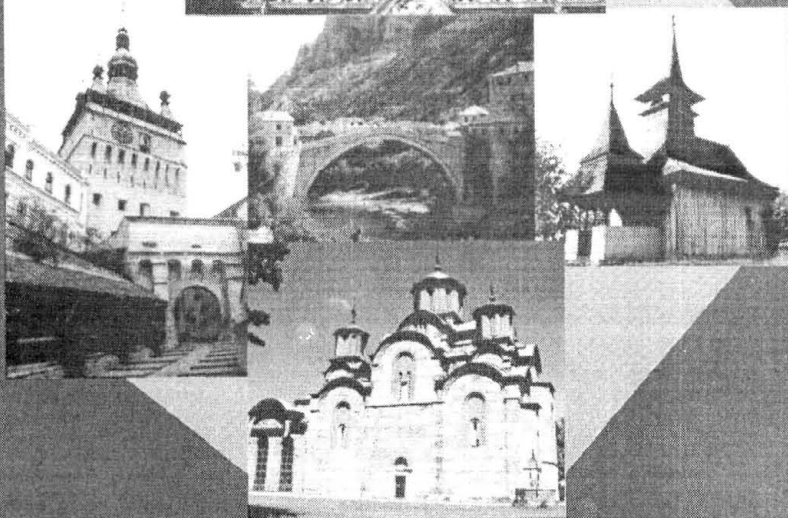
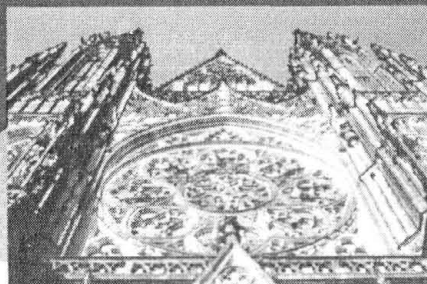

KÖNYV
KÖNYVTÁR
KÖNYVTÁROS

NEMZETI ÉS REGIONÁLIS IDENTITÁS KÖZÉP-EURÓPÁBAN

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS

13. évfolyam 1. szám

2004. január

Tartalom

Könyvtárpolitika

Az állományasztás néhány kérdése 3

Műhelykérdések

Ottovay László: A Könyvek Központi Katalógusa megújult formában 15

Arató Antal: Fejtő Ferenc Könyvtár Fehérvárcsurgón 18

Kovács Mária: A gyermekkönyvtár szerepe az olvasóvá nevelésben és az információközvetítésben 21

Konferenciák

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Bibliográfiai Szekciójának jubileumi ülése 24

Tóth Loránd: Egy kurrens nemzeti bibliográfiai műhely az ezredfordulón 25

Koltay Klára: Bibliográfiai munka a Debreceni Egyetemi és Nemzeti Könyvtárban 30

Horváth Tibor: Zárszó 35

Bozzai Judit: A könyvtár jövője – a jövő könyvtára 38

Perszonália

Kövendi Dénes: Emberszagot érzek 42

Csík Tibor: Horváth Tiboré az első Füzéki István Emlékérem 50

Könyv

M. L. M.: Önazonosságtudat és kultúra Közép Európában 53

Bényei Miklós: Újabb adalékok a hungarika bibliográfiához 55

A Magyar Iparművészet az ezredfordulón 57

From the contents

The current issues of weeding collections (3);
Papers from the festive meeting of the Section of Bibliography of the Association of
Hungarian Librarians (Loránd Tóth, Klára Koltay, Tibor Horváth) (24)

Cikkeink szerzői

Arató Antal, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár c. igazgatója; *Bényei Miklós*, a Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese; *Bozzai Judit*, a Berzsenyi Dániel Könyvtár munkatársa; *Csik Tibor*, az OPKM munkatársa; *Horváth Tibor*, az OPKM ny. főigazgatója; *Koltay Klára*, a Debreceni Egyetemi és Nemzeti Könyvtár főigazgató-helyettese; *Kovács Mária*, a Berzsenyi Dániel Főiskola docense; *Kövendi Dénes*, a KMK ny. munkatársa; *Mezey László Miklós*, a 3K szerkesztője; *Ottovay László*, az OSZK főosztályvezetője; *Tóth Loránd*, az OSZK osztályvezetője

Szerkesztőbizottság:

Bartos Éva (elnök)

**Biczák Péter, Borostyániné Rákóczi Mária, Győri Erzsébet,
Kenyéri Kornélia, Poprády Géza**

Szerkesztik:

Mezey László Miklós, Sz. Nagy Lajos, Vajda Kornél

A szerkesztőség címe: 1827 Budapest, I. Budavári Palota F épület – Telefon: 224-3791; E-mail: 3k@oszk.hu;
Internet: www.ki.oszk.hu/3k

Közreadja: az Informatikai és Könyvtári Szövetség, a Könyvtári Intézet, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

Felelős kiadó: **Dippold Péter**, a Könyvtári Intézet igazgatója

Technikai szerkesztő: **Korpás István**

Nyomta az AKAPRINT Nyomdaipari Kft., Budapest

Felelős vezető: **Freier László**

Terjedelem: 5,7 A/5 kiadói ív.

Lapunk megjelenését támogatta a
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Nemzeti Kulturális Alapprogram

Terjeszti a Könyvtári Intézet
Előfizetési díj 1 évre 4200 forint. Egy szám ára 350 forint
HU-ISSN 1216-6804

Az állományapasztás néhány kérdése

Szinte mindenki, minden könyvtáros ismeri Seneca szavait azokról, akiknek hatalmas könyvtáruk van, ám alig olvasnak annak könyveiből. Az ő részük – Seneca szemszögéből – a megvetés. De angolszász nyelvterületen, szokásos idézni a 18. századi Thomas Hollis szavait is arról, hogy ha valaki új könyveket kíván beszerezni, helyesen teszi, ha megszabadul a régiektől, vagy az ugyancsak 18. századbéli Reginald Heberét, aki úgy vélekedik, hogy kicsiny könyvtár is elegendő tanulási és szórakoztatási célokra egyaránt, ha az jól válogatott. Természetesen magyar példákat, idézeteket is hozhatnánk szép számmal irodalmi és tudományos nagyságoktól. Egy talán kevésbé ismerttel szolgálnánk. Harsányi Kálmán A kristálynézők című regényéből való a következő idézet: „Tamás fölállt s a könyvesszokrény tartalmát böngészgette végig, csak úgy az üvegen keresztül. – Mennyi kincs! – Még mindig több a kelleténél. Pár év múlva már csak a fele lesz, s lehet, hogy eljutok valaha odáig, hogy beérem húsz–huszonöt kötettel. – Nem szándékozik folytonosan gyarapítani a könyvtárát? – Nem, én a folytonos csökkentés híve vagyok. Ez a könyvtár körülbelül kétezer kötetből olvadt le arra a néhány százra, amelyet maga előtt lát. Mindig rostálom, s minden kiküszöböléskor úgy érzem, hogy egy fokkal tökéletesebb élőlény néz rám onnan, az üvegtáblák mögül, ahol a fölhalmozott nagyszerű gondolatok szerveesebben összefüggő, eleven sejtrendszeré szövéődnek... A könyvtárak élőlények, édes barátom, s az erejük nem pocakjukban, nem hájtömegekben van”.

Nos, a fenti idézetek illetve utalások és persze a hozzájuk csatolható számtalan hasonló (mondjuk, Verne regényéből, a Nemo kapitány könyvtárával kapcsolatosak) kivétel nélkül magánszemélyektől származnak, és magánkönyvtárakra vonatkoznak, bár idézni őket az állományapasztással (weeding library collections) foglalkozó cikkek, tanulmányok szokták. És hát magánember a magánkönyvtárával azt tesz amit akar, egyéni bolondériáit ki sem kérheti számon rajta. (Harsányi Kálmán például, aki oly szépen szól tagadhatatlanul önéletrajzi hőse szájából a „folytonos csökkentésről”, maga sem tartotta magát e nagyszerű elvhez: halálíg intenzíven gyarapította élete egyik nagy szerelmét, hatalmas magánkönyvtárát.) Más, egészen más a helyzet a közkönyvtárak állományapasztásával. A továbbiakban erről, ezekről esnék néhány szó.

Banalitások

Aki az utolsó fél évszázad (de mondhatnánk akár századot is) könyvtári állományapasztással foglalkozó magyar szakirodalmát böngészi, különös felfedezést tehet. Ha a legrégebbi és a legújabb, legfrissebb munkák (számuk éppen nem túlsá-

gosan sok) idevágó megállapításait, „koncepcióit” összeveti, aligha lehet különbségekre. Egyszer régen (nagyon régen) kiderült (kiderítették), hogy az állománygyarapításnak van egy szorosan hozzá kapcsolódó, inverz művelete, az állományapasztás, amely „csaknem” olyan fontos, mint maga a gyarapítás, ketten együtt adják ki (ha nem is teljes egészében) a gyűjteményszervezést, az állományalakítást, ám míg a gyarapításról hosszú oldalak, hosszú fejezetek szólnak, az apasztás mindig, kivétel nélkül mindig a rövidebbet húzza. A Sallai–Sebestyénben csakúgy, mint a Horváth–Pappban, a főiskolai jegyzetekben nem másként, mint az asszisztensképző füzetekben. Rendre elmondatik ezekben a munkákban, hogy „Az állománygyarapításnak van egy kiegészítő, ellentétes irányú párja a könyvtári munkában, az állományapasztás. Miközben új és új könyvek érkeznek a könyvtárba, egyesek a régiek közül befejezik pályafutásukat, kikerülnek a forgalomból. A törlésnek, kiselejtezésnek általában négy oka lehet: 1. a mű elveszett, 2. megrongálódott (tönkrement), 3. tartalmilag elavult, 4. felesleges.... Az állományapasztás igen munkigényes feladat. A kiiktatandó művek számbavétele, a törlés szabályszerű lebonyolítása. főleges példányok megfelelő helyre való továbbítása mind hosszadalmas és körülményes munka. De a jól végzett szűrés hasznos mind az olvasók, mind a könyvtárosok számára, s nagyban emeli a gyűjtemény hatékonyságát”. (Sallai–Sebestyén). „Az állomány folyamatos alakításának a gyarapítás mellett a másik, ellenkező előjelű, de csaknem hasonló fontosságú összetevője a tervszerű apasztás. Bár a kiiktatás adminisztrációjának minden esetben azonos formai követelményei vannak, különbséget kell tenni a kényszerű kiiktatás és a tervszerű apasztás között. Az előbbi esetben az állomány csökkentését valamely elháríthatatlan elemi csapás (ún. vis maior – nagyobb erő), a dokumentum elvesztése, az ellenőrzés során megállapított hiánya teszi szükségessé, melynek következtében a kiiktatandó anyag fizikai valóságában már nem létezik a gyűjteményben, hiányát a selejtezésre vonatkozó szabályok alapján a nyilvántartások szintjén lehet rögzíteni. A tervszerű apasztás ezzel szemben a könyvtári gyűjteményszervezésnek nem csupán adminisztratív, de érdemi alkotóeleme, amely meglévő, de további megtartásra valamely okból nem érdemes dokumentumokra vonatkozik... Minden könyvtár gyűjteményének eszmei értéke nem elsősorban mennyiségében, hanem tartalmi vagy/és könyvészeti, muzeális jelentőségében rejlik” (Horváth–Papp). „Ha a könyvtár állományában lévő dokumentumok már alkalmatlanná váltak a rendeltetésszerű használatra, *tervszerű állományapasztás* vagy *természetes elhasználódás* címen vonhatók ki az állományból. Tervszerű állományapasztásra akkor kerül sor, ha a dokumentum tartalmilag elavult, ha jelentősen csökkent az iránta tanúsított olvasói érdeklődés, így példányainak egy része fölös példánynak minősül, vagy ha a könyvtár gyűjtőköre időközben módosult s ennek következtében az adott dokumentum tartalmilag már nem illik a gyűjteménybe... A természetes elhasználódás azt jelenti, hogy a dokumentum már alkalmatlan a rendeltetésszerű használatra. Elszakadozott, hiányos könyveket, megnyúlt magnetofonszalagokat, deformálódott lemezeket stb. vonunk ki ilyen címen az állományból...” (Papné Angyal Ágnes: Gyűjteményszervezés). A – számomra legalább – legkedvesebb, ám, természetesen a többiek nyomvonalában haladó leírás Fehér Miklósa (A települési könyvtár működése és működtetése): „Az apasztás a gyarapítás mellett az állományalakítás – általában háttérbe szoruló – másik fontos eszköze. Pedig csak a gyarapítás és az apasztás egyensúlya biztosíthatja azt a könyvtár számára szükséges állományt, amivel küldetését optimálisan teljesít

teni tudja. A könyvektől, a dokumentumoktól történő megválás persze érzelmi kérdés is egyben. Van aki azért nem apaszt, mert képtelen egyetlen műre is kimondani a 'halálos ítéletet'. Gondoljunk ilyenkor a gyümölcsstermesztőre, aki minden esztendőben megmetszi a fát – élőt távolít el az élőről – s a fa nemhogy belepusztulna, hanem a következő évben még hálásabban bont virágot". Az indokok felsorolása persze Fehér Miklósnál is a szokott (kötelező) kaptafára megy: „A gyűjteményből történő kivonásra az elvesztésen kívül indokot adhat: ha az adott művet már évek óta senki sem használta, ha tartalmilag elavult, ha megrongálódott és nincs mód a javításra, ha kötethiányos, és nincs mód a pótlásra, ha fölös mennyiségű példányban van jelen a gyűjteményben”.

Banalitások, írtuk a cikk jelen alfejezete fölé. Valóban azokat tartalmaznak a sorjáztatott idézetek (amelyeket könnyedén megsokszorozhattunk volna a recens, közkezen forgó szakirodalom alapján). És jó is, hogy azok. Vajon az egyéni, eredeti ötletek közreadásának a helye lenne a kézikönyv, a tankönyv, az oktatási segédlet stb.? Nyilvánvalóan nem. Azt kell tartalmazniuk, ami a szakmai köztudalom, ami a... banalitás. Ám valóban csak erről, csak ennyiről lenne szó? És immáron fél vagy egész százada? Nemigen hihető. Ám a banalításoknál ragaszt le minket, megfellebezhetetlenül a megfelelő jogszabály. A 3/1975. (VIII. 17.) *KM-PM együttes rendelet a könyvtári állomány ellenőrzéséről (leltározásáról) és az állományából történő törlésről szóló szabályzat kiadásáról*. Erről a rendeletről írta volt több mint tíz évvel kiadása és hatályba lépése után Sárdy Péter (akkor a minisztérium Könyvtári Osztálya helyettes vezetője), hogy „A jogi előírások, amelyeket az állomány apasztása során figyelembe kell venni, mindazok számára ismereteseek, akik ezzel a tevékenységgel a gyakorlatban foglalkoznak. A pénzügyminisztériummal közösen, 1975-ben megjelentetett rendeletet egészében igazolta a gyakorlat, az ott meghatározott keretek között minden könyvtári selejtezés megnyugtatóan rendezhető. A rendeleten túlmutató irányelvek ezen a területen aligha volnának megfogalmazhatók...” (Könyvtáros, 1986. 12. sz.)

Maga a rendelet pedig ilyesmiket tartalmaz: „A könyvtár állománynyilvántartásából a dokumentumokat *a*) selejtezés, vagy *b*) egyéb ok címén szabad kivezetni (törölni)... A könyvtár állományában meglévő, de a könyvtár rendeltetésszerű feladatainak ellátására alkalmatlanná vált dokumentumok selejtezés esetén való kivezetésére (törlésére) *a*) tervszerű állományapasztás során, vagy *b*) természetes elhasználódás folytán kerülhet sor... A tervszerű állományapasztás a könyvtár rendeltetésszerű feladatainak ellátására elsősorban tartalmi szempontból alkalmatlanná vált dokumentumoknak az állományból folyamatosan történő kivonását jelenti. Tervszerű állományapasztásra akkor kerül sor, ha *a*) a dokumentum tartalmilag elavult, a benne foglalt ismeretanyag tudományos vagy világnézeti szempontból meghaladottá vált, vagy *b*) a dokumentum iránti olvasói igény csökkenése miatt a példányszám egy része fölöslegessé vált, vagy *c*) a dokumentum egészéről (feltéve, hogy azt másolata is érdemben pótolhatja) a könyvtár által tartós megőrzésre nyilvántartásba vett másolat készült, vagy *d*) a könyvtár gyűjtőköre módosult...”

Nos, nyilvánvaló, hogy a szakirodalomból vett fenti idézeteink (az évtizeddel a rendelet előtt megjelent Sallai-Sebestyénből vett kivételével) a rendelet szellemét – akár azt is mondhatnánk minden kockázat nélkül, hogy magát a rendeletet, annak szövegét, szövegsorrendjét, szakkifejezéseit, meghatározásait, utasításait stb. – kö-

vetik annak rendje és módja szerint. De, megint csak azt mondhatjuk, nagyon helyesen. Kézikönyvek, tankönyvek, oktatási segédletek ne szálljanak szembe érvényes, hatályos jogszabályokkal, ne arra tanítsák az aktív vagy leendő könyvtárosokat, hogy miként kellene cselekedni akkor, ha a jogszabály nem lenne érvényben, vagy ha más (milyen?) jogszabályok lennének hatályosak. Persze, mondhatnánk, alternatívát azért lehetne felmutatni. Külföldi példákkal (is) lehetne élni. Valóban?

A külföldi szakirodalom néhány tanulsága

E sorok szerzője – természetesen – nincs birtokában azoknak a nyelvi, szakmai és posztgraduálisan specializált ismereteknek, amelyek egy, a témába vágó szemle elkészítéséhez óhatatlanul megkívánatnak. De nem is ilyesmire vállalkozik. Csupán futó kirándulást óhajt tenni a nemzetközi szakirodalomban, a könyvtári apasztást illetően. Itt és most, talán, ennyi is elegendő lehet.

Az első, kissé meghökkentő tapasztalat, bár erre azért a hazai szakirodalom sporadikus hivatkozásai némileg felkészítőleg hatnak, hathatnak, az az, hogy a témával (akárcsak a hazai szakirodalom) a külföldi sem szívesen, mindenesetre meglehetősen soványkán foglalkozik. Az általános nagy bevezetések, kézikönyvek (az olyanfélét is ideértve, mint az egyenesen a huszonegyedik századi könyvtárosságba bevezetni óhajtó standard munka, a G. E. Gorman és Ruth H. Miller által kiadott *Collection Management for the 21st Century. A Handbook for Librarians* [1997]) egyáltalán nem, érintőlegesen sem foglalkoznak az apasztással. De hiányzik ez a téma a csak a gyűjteményszervezéssel, állományalakítással foglalkozó összefoglalások, konferenciaanyagokat közreadó kötetek, beszámoló- és tanulmánygyűjtemények jó részéből is. Tucatnyi munka átnézése után szinte Kazinczy módjára felsikkant az ember, ha olyasmire lel, mint a kaliforniai Loyola Egyetem professzorának, G. Edward Evansnek a könyve, a *Developing Library and Information Center Collections* (2000), amelyben, csodák csodája, egész nagy fejezet, több mint húsz (!) oldal foglalkozik az apasztással. Ha a szöveggel magával talán nem is mindenben egyezik ki az olvasó, azért boldog, hisz a fejezet végén gazdag bibliográfia található a témáról. Sajnos, monográfia (egyáltalán könyv) mindössze egyetlen egy található közülük, az is a jól ismert (máshonnan is ismert), immáron negyedik kiadásban is megjelent (nocsak! hiánycikk?) munka, a Stanley J. Slote jegyezte, már címében is szívdobogtató *Weeding Library Collections* (1997). A többi, no nem néma csend, de folyóiratcikk. (Köztük olyan, amely már címében is árulkodó. Mármint arról árulkodó, hogy a téma, az apasztás témája apológiaiára, védelemre, az érthető ellenszenvekkel és ellenérzelmekkel szemben való oltalomra szorul: „Sentimentality? An Exercise in Weeding in the Small College Library”). Nem jobb (ha persze nem is rosszabb, miként lehetne az) a német nyelvű szakirodalomban végzett (búvárkodásnak azért nem nevezhető) széttekintés eredménye. Egy igen érdekes terminológiai sajátosság mindenesetre feltűnik. A dolog mivoltát kifejező szakkifejezésnek, a *Verminderung*nak az óvatos kerülése. *Aussonderung* és *Abgabe* (elkülönítés és leadás), mármint a törzsállománytól való elkülönítés és a hálózat magasabb pontjaira való „leadás” helyettesíti igen sok esetben az apasztás igazi mivoltával való szembenézést még az olyan, kifejezetten ebben a témában utazó kiadványokban is, mint a bajor állami

könyvtárak számára kiadott ajánlások kötete (Erhaltung, Archivierung und Aussonderung von Druckschriften in Bayern, 1998).

Terminológiai kérdésekkel természetesen az angol nyelvű munkák is szívesen bíbelődnek, és hasonló okokból. G. Edward Evand például sokat mereng azon, vajon a deselection (mondjuk: kivonás), vagy a weeding (mondjuk: apasztás) a megfelelőbb terminus-e. És a terminológiai megfontolások ebben az esetben sem szolgálnak más célt, mint az eufemizmusét. Mert kimondva bár nem, de implicite annál inkább valamiféle „sajnos, kénytelenek vagyunk vele”, valami „szükséges, elkerülhetetlenül rossz, de hát nem lehetünk el nélküle”-féle hangulat lengi be az apasztásról szóló passzusokat. Érthetővé válik ez, mihelyst az olvasó a kivonás indokai (Reasons for Deselecting) című alfejezetet kezdi el lapozgatni. Mert hát mik is ezek az indokok: helynyerés, helykihasználás, a raktári kapacitás védelme, a hozzáférés, az elérhetőség javítása, a pénzügyi és egyéb takarékoság, az, hogy helyet teremtsünk az új anyagnak, stb. A magyar szakirodalomból azért ennyire, így nem süt a „szükséges rossz”-nak ez a szelleme. Természetesen nem ez a helyzet a kérdéskör egyetlen monográfiája, Stanley J. Slote könyve esetében. Igaz, ő elsősorban nem elméleti megfontolásokkal él. Szinte azt mondhatnánk, hogy azokat csak bevezetőül hozza a gyakorlati kérdések igen alapos, példák tömkelegével élő fejezetei elé. Mert elsősorban abban excellál a szerző, hogy (ábrák segítségével is) azt tanítsa meg olvasóinak, milyen technikai apparátusok, törlési jegyzékek, milyen listák, milyen számítógépes rafinériák segíthetik, vezérelhetik az apasztás nagy munkájába már belefogott könyvtárost.

Ami azonban kétségkívül a magyar szakirodalom legjava fölé emeli ezeket a munkákat, az az, hogy szinte kivétel nélkül igen erősen kapcsolódnak a könyvtár-típusokhoz. Nem általában szólnak az apasztásról, vagy ha igen, csak épp prolegomenaként teszik ezt, hanem külön-külön mutatják be, dokumentálják és magyarázzák, hogy milyen apasztási lehetőségei, kívánalmi vannak a közkönyvtáraknak, a szakkönyvtáraknak, a tudományos könyvtáraknak, az iskolai könyvtáraknak stb. És ebből valóban érdemes és lehet tanulni. Hisz a könyvtártípusok egyben és szükség-szerűen állománytípusokat is jelentenek, az ajtón kidobott érdemi foglalkozás az apasztással mint – alapjában véve az állomány tökéletesítését, annak felszorzását, annak erősítését stb. végző, szerintünk vitathatatlanul pozitív – jelenséggel, itt, a könyv- és állománytípusok ablakán tér, térhet vissza. És ez talán a legfőbb tanulság, amit ezen a kis szemleúton nyerhettünk. Hasznos indíciummá válhat ez még számunkra a későbbiekben

Problémák

Néhány problémát a – bármilyen soványka, de mégiscsak létező – külföldi szakirodalom is kínált. E sorok szerzője számára azonban a legtanulságosabb három magyar cikk studírozása volt.

Az első Sárdy Péternek a már említett cikke: Avulás és apasztás társadalomtudományi könyvtárakban (Könyvtáros, 1986. 12. sz.). Mint említettük, e cikkében Sárdy teljes mellszélességgel kiállt az 1975-ös KM–PM együttes rendelet mellett. Nos, ez igaz (idéztük is.) Am igaz az is, hogy az egész cikk másról sem szól, csak arról, mi minden *nem* fért bele a rendeletbe, mi minden van *másképp*, mik az (igazi)

problémák. Érdemes sorra venni őket. A cikket azzal indítja Sárdy, hogy „Valamennyien tudjuk, hogy az apasztáshoz pontos receptet, az avuláshoz egzakt mércét nem tudunk adni, vélhetően nincs is, így hát számon se kérhető. Sok közhely, felszínes javaslat lehetséges és létezik, ezek egy részét a vonatkozó jogszabályok is rögzítik”. (Bájos! Mit rögzítenek a – később dicsért – jogszabályok? Lehetetlen félreérteni a szöveget: a közhelyeket és a felszínes javaslatokat. Nemcsak sapienti sat, mások is.) Mik tehát az avulás (mert hiszen az apasztás, ez azért a jogszabályból is, a megfelelő, eddig idézett szakirodalomból is egyértelműen kiderül, két dologgal van ontikus kapcsolatban: az avulással és a hasznátsággal, használattal. Minden más csak sallang, banalitás, henyesség. Hisz mi más tehető az elveszett, súlyosan megrongált dokumentummal, mint a törlés?) ismérvei Sárdy szerint? „Miről ismerhető fel, ha egy dokumentum (vagy az abban rejlő információ) elavult? Ha tudnánk, könnyű dolgunk volna, hiszen kezünkben tartanánk azt a műszert, amellyel tévedhetetlenül dolgozhatunk. Az avulásra vonatkozó ismereteink többsége negatív: milyen jelekből *nem* lehet (noha néha szoktak) következtetni egy dokumentum elavultságára. Meggyőződésem, hogy a használatban érzékelhető visszaesés nem utal a dokumentum avulására, s inkább csak véletlen, ha a két jelenség egyidejűleg fordul elő. Az alighanem meglehetősen gyakori, hogy ha a tartalmában, információiban, tárgyalásmódjában stb. el nem avult könyv, folyóiratcikk iránt a kereslet csökken, átmenetileg el is tűnik: sokféle ok lehet a háttérben. Bizonyosan sokkal ritkábban, ennek ellenkezője is megeshet: noha a dokumentum elavult, mégis olvassák, igénylik. Hasonlóan megbízhatatlan mutatója volna az elavulásnak a hivatkozottság visszaesése, megszűnése, vagyis az, hogy a dokumentumokra az azonos vagy hasonló tárgykörben megjelenő új (tehát nagyon valószínűleg nem elavult) közlemények (már) nem hivatkoznak... (de) egy korábbi közleményre való hivatkozás még azt sem jelenti feltétlenül, hogy a hivatkozó szerző felhasználta, olvasta, ismeri a hivatkozott közleményt, s egyáltalán nem jelenti azt, hogy arra mint érvényes, élő dokumentumra hivatkozott. Nem ismeretlen persze ennek fordítottja sem, amikor ugyanis a szerző elsősorban arra a műre nem hivatkozik, amelyből a legtöbbet mértette”. Így Sárdy, és ki merne ellentmondani neki. De mit jelent mindez a mi szempontunkból? Elsősorban annak leszögezését, hogy az avulás (a jogszabály nyelvén szólva a tartalmi avulás, a „tartalmi szempontból alkalmatlanná vált dokumentum” mint olyan) éppen nem egyszerű terminus technicus, hogy vele kapcsolatban súlyos, nyomós, többszörösen is megfontolásra érdemes szempontok jelentkeznek. (Tisztán jogi szempontból nézve tehát jogászai szövegben nemigen lehet helye. Hisz ki-ki azt érthet rajta, amit akar.)

Egészen más szempontból érvelt, méghozzá igen vehemensen az apasztás kérdéskörében a másik igen fontos cikk, Tóth Gyulának a Túlhizlalt, elnehezült könyvtárak kevésbé szolgálják az állampolgárt című írása (3K, 1994. októberi szám). Tóth Gyula cikke szinte szó szerint Harsányi Kálmán szövegére rímel, de egészen mások a szempontjai. Ő elsősorban azért aggódik, mert úgy véli (és statisztikai adatok sokaságával bizonyítja), hogy hiába nőnek a közművelődési (a lakóhelyi, nyilván még sokan emlékszünk arra, hogy ez volt a nevük valaha) könyvtárak állományai imponáló módon, olvasóik el-elmaradoznak, úgy tűnik, nem csábítja őket a fölötte nagy és egyre nagyobb állomány sem szorgosabb olvasásra, gyakoribb könyvtárlátogatásra. A cikk igen sok indíciummal él, a mi szempontunkból azonban az a fő mondandója, hogy nem *sok* könyvre (dokumen-

tumra), hanem sok olvasóra, az olvasáshoz kedvet csináló állományokra van szükség. A „túlhizlalt” könyvtárak (könyvtári állományok) nyilván redundanciát okoznak, inkább fordított hatást érnek el. Tóth Gyula természetesen tudja azt is (ez cikkéből dokumentálható), hogy bizonyos szempontból a szegénység az oka ennek a „gazdagságnak”. „Kedvenc, immár elég hosszú tapasztalatokra alapuló paradoxonomban: minél kevesebb és főleg gyengébb szolgáltatóképességű egy könyvtár, annál inkább hiszi (!), hogy képes saját lábán megállni, s minél nagyobb, annál inkább rászorul és számít (!) a többi könyvtár közreműködésére. (Mint köztudott: Magyarországon igen sok a kiskönyvtár!)”. Tóth Gyula ebbe a paradoxonba beleérti (ha nem is mondja ki), hogy élnek és virulensek a régi beidegződések. A már a számítógép előtt elavult, azóta kiváltképp archaikussá vált meggyőződések, hogy csak az a dokumentum „számít”, amit itt és most, én magam az én könyvtáramból az olvasónak, használnak átnyújthatok. Ha nekem, ha nálam, ha az én könyvtáramban nincs meg (mert például kiselejteztam), akkor hoppon maradt az olvasó, és szegényben maradtam én és a könyvtáram, sőt a könyvtár mint olyan is. Bóka Lászlónak volt igaza (az egyik legnagyobb magyar magánkönyvtár boldog tulajdonosának), aki úgy vélte: ha bármit kidobok (sok fölöslegesnek tűnő könyvem van), már másnap arra, és pont arra lenne, van szükségem. Nem dobok ki hát semmit. Tóth Gyula nem a hálózati elvet szegezi ezen érvek (?) ellenében, egyszerűen csak arra utal (de arra igen nyomatékosan), hogy a sok könyv, a sok redundáns könyv zavarba ejti, elkedvetleníti, a könyvtártól elfordítja az olvasót, ezért kell, ezért kellene apasztani. Igaz. És igaza még fokozódott volna azáltal, ha arra is utal, hogy a használat az igazi mérce. Amit nem vagy alig használnak, arra ott nyilván nincs szükség. (A redundancia nem várt hatásairól egy röpké anekdota: egy közismert magyar könyvtáros – még anno – először járt, pár napra, Londonban. Fogkefét azonban otthon feledé. Bekukkantva az egyik szupermarketbe fogkefét vásárlandó, állítása szerint kilométeres polcokat látott telis-teli különböző márkájú fogkefékkel. Azt a pár napot kibírom fogmosás nélkül, a fene fog ennyi közül válogatni – mondotta, és akként cselekedett.)

A harmadik igen tanulságos írásban, Kiss Gábornak az 1994. évi körmendi vándorgyűlésen elhangzott előadásában (megjelent a 3K 1994. októberi számában) nem esik szó apasztásról, mégis igen fontos témánk szempontjából. Az előadás címe igen pontosan határozta meg annak témáját: A rendszerszemléletű könyvtár állományalakítási szempontjai. Kiss Gábor elsősorban, sőt szinte kizárólag az állománygyarapításról, illetve az állománygyarapításban való együttműködésről, az együttműködés konkrét (helyi) tapasztalatairól, lehetőségeiről és problémáiról, a munkamegosztásról és a könyvtárközi kölcsönzésről (a szót a lehető legtágabb értelemben véve) szolt, ám mondandói, mutatis mutandis az apasztásra is vonatkoznak, méghozzá kettős értelemben is: hisz ha nem szerzek be valamely műveket, mert megállapodtam a „szomszédal”, hogy az az ő asztala, hisz ha kéri, elküldöm, a lehető legkevesebb formassággal terhelve őt, az általa kívánt és csak nálam megtalálható munkát, akkor... akkor tág tere nyílik az apasztásnak is, hisz minnek terhelje ez vagy az a dokumentum az én könyvtáramat, az én könyvtáram raktárát, raktárait, ha... És valóban, minnek? És Kiss Gábor csak a szigorúan adott helyi együttműködésekről szolt, és ott is mennyi tartalékot fedezett fel, tárt fel, mutatott föl. A cikk tanulságai önként vezetnek tovább az azt alaposan megfontoló olvasót, szakembert.

E három írás által felvetett problémákat felesleges lenne összefoglalni, annál is kevésbé, mivel további ilyenekre is ráhibázhatunk, elsősorban azért, mert e cikkek – viszonylag – régiek, a legfrissebb is évtizeddel ezelőtti keletkezett.

További problémák és megfontolások

A rendszerváltás óta immáron csaknem másfél évtized telt el. A könyvtárak, a könyvtárügy „kijött a gödörből”. Immáron senki nem félhet attól, hogy a könyvtárak „meghalnak”, megszűnnek. (A veszély egyébként reális volt, de – immáron – csak volt.) Az olyanféle megfontolások, mint amilyen Maruszi Józsefé volt, aki Tóth Gyula inkriminált cikkére adott választát a következőképpen zárta: „Szakmailag teljesen egyetértek Tóth Gyulával. A probléma ilyen súllyal és apparátussal való felvetése mégsem aktuális, mert ezzel csak besétálunk a restrikció kitért szájába” (3K. 1995. március), immáron fölötte archaikusnak tűnnek (holott akkor...). Az apasztás problémáinak nyugodtan a szemébe nézhetünk, nincs – ezzel kapcsolatban sem – semmi félnivalónk. Ezek a problémák pedig, anélkül, hogy a korábbiak nem megoldódtak, de legalább alaposan megvizsgáltattak volna, azóta tetemesen meg is szaporodtak.

Mindenekelőtt azért, mert egészen mássá vált a könyvtári környezet. Mert egészen mássá vált a gazdaságosság fogalma és felfogásmódja. Mert egészen más olvasói „táborral” kell számolnunk. Mert egészen más kiadványstruktúrával, kiadvány-tipológiával állunk szemben. Mert egészen más lehetőségeink vannak az elektronizáció révén. Mert egészen más – szinte minden. Vegyük sorra ezeket az „új” problémákat, illetve szemeljünk, szemelgessünk belőlük.

E sorok írója elkerülte azoknak a motívumoknak az említését az apasztással kapcsolatban, amelyek (igen sokan voltak) a pénzhiánnyal, az anyagi források szűkösségével voltak–vannak kapcsolatban. A továbbiakban is ehhez szeretné tartani magát. Azért is, mert a pénzhiány, az anyagi források szűkössége „örök téma”, mindenkor, gazdasági fellendülés esetén is ugyanúgy kézreáll, mint a nyomor évtizedeiben, de azért is, mert nem, legalábbis nem szorosan szakmai probléma. Nem a „mi asztalunk”, legfeljebb akkor, ha kényszerintézkedésekre van szükség, azok bevezetését vagy szakmai megvalósíthatóságát stb. vagyunk kénytelenek vizsgálni. Az apasztást, számos félreértést is elkerülendő, jó távol tartani e kérdéskörtől. Ám nem a gazdaságosság, a gazdasági optimalizálás kérdéskörétől is egyúttal. Nem, mert – ezúttal – nem arról lenne szó, hogy apasszunk, hogy ne kelljen raktárainkat bővíteni, apasszunk, hogy az eladott dokumentumok árából némi bevételhez jussunk, apasszunk, hogy... Nem. Apasszunk, ezúttal olyan gazdaságossági megfontolásokból, hogy ne vegyünk magukra fölös terheket, hogy takarékoskodjunk a sok minden másra is jó terekkel, raktáriakkal és egyebekkel, takarékoskodjunk munkatársaink erejével és idejével, takarékoskodjunk az olvasók erejével, idejével és kedvével is, hisz a nem túl hizlalt állományok kevesebb teret foglalnak el, megmozgatásuk (a leltározástól a visszaosztásig, az ellenőrzéstől a mozgatásig stb.) kevesebb erőt és időt (másra is szükséges erőt és időt) követelnek, az olvasók ereje, ideje és kedve pedig arra fordítható, amire azt az olvasó maga kívánja fordítani, a redundancia megszűnik vagy legalább csökken.

De az apasztásra utal minket a könyvtári környezet is. A valóban hálózatszerűen működő könyvtári hálózatok. Az, hogy a nálunk meg nem található dokumentumok könnyedén, legalábbis a korábbi, a klasszikus időkhöz képest sokkal könnyebben elérhetők a hálózat más pontjairól, hogy a könyvtárközi kölcsönzés, a nálunk meg nem lévő állományokról, állományokból adható tájékoztatás radikálisan más (jobbá, sokkal jobbá, egyszerűbbé és kézenfekvőbbé vált), hogy van ODR stb. mind-mind olyan könyvtári környezetről tanúskodik, amit nem érdemes, de nem is lehet hallatlanra venni. Gondoljunk csak bele egyetlen momentum, az ODR kapcsán a lehetőségekbe. Az ODR-ről szólni, még ebben a vonatkozásban sem a mi dolgunk ezúttal. Mindössze egy rövid idézet egy friss, az ODR-el foglalkozó publikációból: „Az 1997. évi CXL. törvényben előírt kötelezettségeknek megfelelően 1998-ban létrejött a NKÖM, a KELLÓ, az Open Society Institute, a Vocal Egyesület és a Debreceni Egyetemi és Nemzeti Könyvtár közreműködésével a könyvtárközi kölcsönzési kérések továbbítására is alkalmas lelőhely-adatbázis. Eddigi pályafutása sikeresnek mondható, mivel ma már közel háromszáz regisztrált könyvtári felhasználója van. A közvetített kérések száma évről évre öröndetesen nő: 2001-ben februártól decemberig 9919, 2002-ben egész évben 21 139 volt, 2003-ban pedig – szeptember végéig – már 22 389 kérés szerepel az adatbázis statisztikájában. Az eddig megszokott ODR lelőhely-adatbázis új tartalommal és új formában érhető el 2003. október 1-jétől...” (Dávid Boglárka: Az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer megújult lelőhely-adatbázisáról. 3K, 2003. december). Mindez egyúttal persze nemcsak a könyvtári környezet új típusát jelenti, de egyúttal az elektronizáció kínálta lehetőségeket is nyomatékosíthatja.

Az elektronizáció persze nemcsak a könyvtárközi kölcsönzés révén szól bele (támogatólag) az apasztási lehetőségekbe és kívánalmakba. Megint csak nem ez az a hely és nem ez az alkalom, amikor az elektronizáció nyújtotta lehetőségekről kellene szólni. Ám, szigorúan témánknál maradva: vajon miért ne szabadulnánk meg számos olyan könyvtári dokumentumunktól, amelyek helyett a számítógépes hozzáférés sokkal adekvátabb, jobb és pontosabb, gyorsabb és megbízhatóbb információkat kínál. Ki vesz ma menetrendet, amikor az abban való keresés helyett az internetről testre szabottan kapja meg a kívánt felvilágosítást (egyrészt számos plusz információval is szolgálva, másrészt nem szolgáltatva ki a keresőt az állandó és a menetrendben természetesen soha nem regisztrált, mert nem is regisztrálható változásokról). Ami a menctrendre áll, mutatis mutandis áll kiadványok egész, szinte áttekinthetetlenül gazdag arzenáljára is. Ezeket, de legalább ezek egy jó részét joggal sorolhatja mindenki a felesleges, tehát apasztandó állományrészek közé. De e megfontolás áll olyanféle dokumentumokra is, amelyeknek elektronikus változatai könnyen elérhetők (természetesen nem az olvasnivalókra gondolunk). És ha a friss „kiadványokat” elektronikus úton érjük el, akkor mi indokolja a régebbiek (mondjuk, előzmények) könyvtári állománybéli jelenlétét? Nyilván csak a megszokás, az apasztás iránti – megokolatlan – undor. Érvek semmiképp.

De az eddigieknél tán sokkal fontosabb problémát, meggondolnivalót kínál az olvasók taborának radikális megváltozása. Ez a változás elsősorban az olvasási, pontosabban a könyvtárhasználati szokásokon mérhető fel. Ezek elemzése is túlfeszítené e cikk kereteit, ám annyi mindenképp leszögezendő, hogy legalább a következő módosulások érintik témánkat:

- jelentőssé, tekintélyessé vált azoknak az olvasóknak a tábora, akik bizonyos típusú információéhségükkel *nem* a nyomtatott dokumentumokhoz fordulnak elsősre. Az ő számukra, az ő igényeiknek elébe menve beszerzett nyomtatott dokumentumok egy jó része szinte egycsapásra redundánssá, fölöslegessé, apasztásra megéretté vált vagy válik rövidesen;
- bizonyos típusú, korábban kedvelt, fölötté népszerű, és ezért az olvasók által gyakorta és intenzíven keresett kiadványok, dokumentumok egyszerűen kimentek a divatból, irodalmi (vagy egyéb) értékük nem vagy alig lévén, az e divatok jegyében keletkezett művek jelentős halmazai válnak fölöslegessé, apasztásra éretté. Többek közt az olyanokra gondolunk, mint a modern akció-történetek, horrorok, szerelmes-erotikus történetek évekkal, évtizedekkel ezelőtti „elődei”, amelyek mára már unalmas, érdektelen munkákká váltak;
- a tudományban és így a tudományok különböző fajtái iránt akár laikus módon érdeklődő olvasók körében is vannak (sőt dúlnak) divatok. Csak néhány példát említenénk: a hatvanas–hetvenes években a verselemzésnek volt hatalmas konjunktúrája. Mára nemcsak a műelemző technikák és apparátusok változtak meg szinte a felismerhetetlenségig, de az irodalomtudományi érdeklődés is elfordult a klasszikus értelemben vett verselemzéstől mint olyantól. Annak idején szinte minden könyvtár túltöltkezett az ilyen munkákkal, még hozzá jogosan, hisz „igény volt rá”. Mára azonban... De hasonló fordulatok álltak be az olvasók érdeklődésében olyan terrénumok esetében is, mint a szociológia, a lélektan, a filozófia stb. A tanulság ugyanaz.

A fentiekből is láthatóan az olvasók körében, érdeklődésében beállott változások szoros kapcsolatban állnak a kiadványok terén megfigyelhetőkével. Ám ez utóbbiakat is érdemes, ha csak röpkén is, szemügyre venni. Valaha szokás volt gúnyolódni a nemigen olvasókon: ja, ha nincs benne kép, már nem is érdekel. Mára a „képeskönyvek” váltak a menőkkel, gondoljunk csak a legkülönbözőbb „atlaszokra”, amelyeknek már semmi közük sincs a földrajzi atlaszokhoz (érdekes és jellemző, sokatmondó szemantikai változás). És éppen az igényes, az „igazi” olvasók keresik ezeket a „persze, hogy van benne kép, szinte csak az van benne”-típusú kiadványokat. A témák „képtelen” feldolgozásai váltak, válhatnak így apasztási alanyokká. De számos új kiadványtípus is született, a legkülönbözőbb tanácsadóktól a választások idején megsűrűsödő, az alkalomhoz illően összeválogatott vagy adjusztált publicisztikai gyűjteményekig vagy a kifejezetten alkalmakhoz készült dokumentumokig, amelyek – az alkalom elmúlván – óhatatlanul a redundanciát fogják növelni.

És sorolhatnánk még, de hisz épp csak ízelítőt kívántunk nyújtani, joggal bízva abban, hogy ki-ki maga is bőségesen tudná szaporítani a példák, esetek számát. Egy ilyen példaszaporító versenyen e sorok szerzője csak valahol az utolsók közt érhetne célba.

Javaslatok?

A kérdőjel azért szerepel az alcím egyetlen szava után, mert a szerző maga sem biztos benne, hogy valóban javaslatokról van-e szó. Cikke, ha nem is azzal a szándékkal íródott, hogy azt a bizonyos '75-ös rendeletet „cikizze”, de végül is

valami olyasmi is kialakult belőle. Szerző abban sem bizonyos, hogy az apasztás kérdéskörét érdemes jogszabályban, rendeletben pertraktálni. Illetve dehogynem. Ezt a rendeletet azonban valahogy egészen másképp képzelet el. Az alábbiakban erre vonatkozó javaslatait (javaslatait?) számolná elő.

Hogy az apasztás elsőrendű fontosságú könyvtári munka, könyvtári művelet, ahhoz talán megfelelő mennyiségű indíciumot sorakoztattak fel az eddig elmondottak. Ha pedig így és ennyire fontos az apasztás, nyilvánvalóan tükröződnie kell a szakirodalomban, a szaksajtó cikkeiben is. Mint láttuk, annak soványsága, szerény igénytámasztásai, bizonytalanságai nem kis mértékben a jogszabályhoz való köteles kötődésben lelik, lelhetik magyarázatukat. Ennyiben tehát mégiscsak, mindenképp szükség lenne az elavult (apasztásra megérett) jogszabály helyett másikat alkotni. Még hozzá olyant – ez szervesen következik az előzményekből –, amely felszabadítólag hatna nemcsak a szakirodalomra, az apasztás kérdéseinek szakszerű megtárgyalásaira, hanem – elsősorban – magára az apasztási könyvtári gyakorlatra. Mert ezt a területet fel kellene szabadítani már. Hogy ne csak, ne elsősorban a banalitásokkal törődjön, hogy ne, legalábbis ne elsősorban az eltűnt, elveszett, fizikailag megrongálódott stb. dokumentumok mezein vitézkedjen, hanem ahhoz lásson, láthasson hozzá, ami igazi valóját, valódi lényegét teszi. Ez pedig, megint csak láthattuk az eddigiekből, alapjában véve két dolgot jelent. Apasztani kell, apasztani muszáj avulás miatt és a használat megszűnése, elmaradása okán.

Az avulás kérdésköre, láthattuk Sárdy Péter körmönfont elemzéseiből is, a külföldi példák egy jó része is erre futott ki, fölöttébb fogas probléma. Itt a legelső teendő a kérdéskör igen alapos szakmai megközelítése, a tisztázható elemek és motívumok tisztázása (marad majd úgyis, a dolog természetéből eredően tisztázatlan, mert tisztázhatatlan, jócskán). A jogszabálynak azonban nem kell (talán nem is szabad) kívánnia, míg a mélyjáratú szakmai felmérések és vizsgálódások, spekulációk és viták „eredményt” hoznak. Annyi viszonylag közelesen tisztázható, bizonyos mértékig már most látható, hogy az avulás miatti apasztás egészen különböző dolgot jelent a különböző könyvtártípusok vonatkozásában. Bizonyos szakkönyvtárak, amelyek egy-egy kutatás időtartamára, a kutatás befejezéséig intenzíven gyarapítanak egy adott témában, mihelyst anyaintézményük másfelé fordul, akár azonnal kidobhatják a korábbi kutatáshoz, korábbi kutatási projektekhez begyűjtött anyagaikat. Más szakkönyvtárak ezt csak részlegesen tehetik (projekt dolga, illetve a projekt huzamosságáé stb.). A hálózat alacsonyabb szintjein elhelyezkedő közkönyvtárak intenzívebben, „bátrabban” apaszthatnak avulás miatt, a megőrzési kötelezettséggel bírók kevésbé, a nemzeti könyvtár csak alig-alig (no azért az is, kézi- és segédkönyvtárai vonatkozásában). A leendő rendeletnek tehát e vonatkozásban a könyvtártípusokhoz kellene alkalmazkodnia, így mind a túlzott engedékenység, mind a túlzott, megkötő szigor hátrányai kivédhetők.

Persze a használat megszűnése, az olvasók tehermentesítése okán végrehajtott, végrehajtandó apasztásnak is vannak, még hozzá nem is kis mértékben könyvtártípustól való függőségei. Itt azonban szükséges másra is figyelni. Elsősorban talán épp itt válik érzékelhetővé az összefüggés leltározás és apasztás kérdésköre között. Mert a jelenlegi helyzetben tulajdonképpen csak ott és csak akkor lehetne „engedélyezni” az apasztást (az olvasók adott dokumentumok iránti érdektelenségére utalva), ahol komoly és intenzív használatfelmérések vannak (amelyek persze kívána-

tosak). Ám ha a leltár nem lenne olyan szigorú, nagyobb apparátus nélkül is „menne a dolog”. Persze a leltárba vétel más téma, akkor is más, ha a '75-ös rendelet elsősorban mégiscsak leltárba vételi rendeletnek tűnik. Ezen a ponton azonban (más részeihez ezúttal nem szólnánk hozzá) erős a kapcsolat a két terep között. Ha az ingó vagyon fogalmát nem terjesztenénk ki vaskövetkezetességgel *minden* könyvtári dokumentumra, ha differenciálnánk – és persze nem a dokumentumok árának nyomvonalán – komolyan leltárba veendő és leltárba venni nem kötelező dokumentumok között, ha lenne (mint ahogy, persze szabálytalanul és persze csak „holt foltokban” van is) „fogyó anyag” a dokumentumok világában is, akkor az apasztásnak ez az aspektusa is sokat nyerne, nyerhetne. Akkor nem az lenne az apasztás ellen szóló legfontosabb kimondott vagy kimondatlan (ám annál intenzívebben átértzett) érv, hogy rendkívüli adminisztratív terhet ró a könyvtárosra, hogy az, Sebestyén Gézátt idézem „hosszadalmas és körülményes munka”. Legalábbis a hosszadalmaság és körülményesség *nem* bürokratikus, hanem szakmai, érdemi környüülállásokból és követelményekből adódna.

Oldani, könnyíteni kellene tehát a rendeleten, a jogszabályon e vonatkozásban az apasztás miatt és érdekében. A várható eredmények sokat ígérőnek tűnnek. Azt mindenesetre ígérik, hogy olyasmi, mint amit a néhány éve Baranya apró községeit felkereső svájci könyvtárosok tapasztaltak, nemigen fordulna elő. Ők ugyanis elhűltek, látván a miniatűr falvak könyvmúzeumait. Persze nem az ő kedvükért kell, kellene mindenképp intenzív apasztásokba fogni (VK)

A Könyvtári Intézet Gyűjteményépítési információs osztálya tájékoztatja a kollégákat, hogy feladatköre a 2004. évtől jelentősen megváltozik. Az osztály fő feladata korábban az Új Könyvek című állománygyarapítási kiadvány szerkesztése volt. Ettől az évtől az Új Könyvek szerkesztési munkái is átkerültek a folyóiratot kezdetől fogva kiadó Könyvtárellátó Közhasznú Társasághoz, ahol ezt a munkát egy e célra alakult szerkesztőség végzi. A Könyvtári Intézet Gyűjteményépítési információs osztályának tevékenységi

és szolgáltatási körét az előzetes elképzelések szerint az év folyamán folyamatosan alakítjuk ki, törekedve arra, hogy változatos és sokoldalú szolgáltatásokkal segítsük a könyvtáros kollégák munkáját, különösen az állománygyarapítás és apasztás, a gyűjteményépítési információs szolgáltatás terén, de a könyvtári munka számos olyan területén is (könyvtárépítési és berendezési információk, a helyismereti munka, a határon túli magyar könyvtárak támogatása, a könyvtári dokumentumok tárgyi feltárása stb.), amelyek az utóbbi években nem kaptak elegendő hangsúlyt a Könyvtári Intézet tevékenységében.

A változásokról részletesebben a Könyvtári Intézet rövidesen megújuló honlapján, valamint e folyóiratban tájékoztatjuk az érdeklődőket.